

סילבוס לקורס: מבוא לפילוסופיה של טכנולוגיה

Introduction to Philosophy of technology

שיעור

שם המרצה: ד"ר גלית ולנר

קורס מס': 0662211901 שנת לימודים: תש"פ סמסטר: ב היקף שעות: 2 לתואר: ראשון

השיעורים יתקיימו בימי שלישי, שעות 18:00-19:30

שעת קבלה: לפי תאום מראש במייל

טלפון:

דוא"ל: galitwellner@post.tau.ac.il

שם המתרגל: -

התרגילים יתקיימו: -

דרישות קדם ודרישות נוספות: אין

חומר קריאה:

לפי הפירוט בתכנית השיעורים וברשימה הביבליוגרפית בהמשך.

תיאור הקורס

טכנולוגיות עוטפות אותנו לכל אשר נפנה. הן לא רק מסייעות לנו בפעולות שונות, אלא גם מכתיבות כיצד אנו נעים בעולם, מתקשרים זה עם זה, מחליטים, חושבים, בקיצור – טכנולוגיות מעצבות עבורנו תפישת עולם. מהי תפישת עולם זו היא שאלת המפתח של פילוסופיה של טכנולוגיה. בארה"ב בשנים האחרונות הבינו הפקולטות להנדסה את חשיבותן של השאלות הפילוסופיות בתהליכי הפיתוח וקורסים מסוג זה הינם חלק מתכנית הלימודים להכשרת מהנדסים. קורס זה פותח על מנת לתת מענה דומה בישראל, בדגש על טכנולוגיות דיגיטליות.

בקורס נבחן סוגיות בפילוסופיה של טכנולוגיה באמצעות טכנולוגיות עכשוויות, כגון רובוטים, מכונות אוטונומיות, אינטרנט-של-דברים, טלפונים ניידים, סנסורים, ועוד. המפגשים הראשונים יוקדשו לאבולוציה הטכנולוגית מכלים למכונות, וממכונות לטכנולוגיות מרושתות. לאחר מכן נדון ביחסים השונים בין בני אדם לטכנולוגיות באשר הן, תוך שימת דגש על סוג היחסים החדש והאינטנסיבי שנוצר עם כניסת טכנולוגיות דיגיטליות לחיי היומיום. כל אלו יהוו מצע להבנת אתיקה של טכנולוגיה, תפישת מציאות, וסוגיות של רצון ומחשבה מקורית בסביבה של טכנולוגיות חכמות. הקורס יקנה לסטודנטים כלים מעשיים: (א) להבין את ההשפעות של טכנולוגיות על המשתמשים ועל החברה בכללותה; (ב) לזהות את הכוחות המעצבים את הטכנולוגיות הדיגיטליות של המאה ה-21; (ג) לנהל תהליכי פיתוח אתיים ודמוקרטיים.

דרישות הקורס

בקורס חובת נוכחות.

בסיום הקורס יתבקשו הסטודנטים לכתוב עבודת בית בהיקף של עד 8 עמודים.

מועד הגשת העבודה: 9 אוגוסט 2020 בשעה 13:00

הציון הסופי יורכב מעבודת הבית (90%) והשתתפות פעילה בכיתה (10%).

תכנית השיעורים :

מס' השיעור	תאריך	נושא השיעור	קריאה נדרשת	הערות
חלק א: מבוא, סקירה הסטורית, מושגי בסיס				
1		מכלים למכונות: מרקס והמכונות האוטונומית	-	
2		מכונות לטכנולוגיות מרושתות: מזרוע רובוטית לרובוט חברתי	פישר, ערן, קפיטליזם בעידן התקשורת הדיגיטלית (2011), עמ' 244-261.	
3		מניפסט הסייבורג	הראווי, דונה, "מניפסט לסייבורג: מדע, טכנולוגיה ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה העשרים", מתרגמת מריאנה בר, ללמוד פמיניזם: מקראה - מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית, הוצאת האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולחקר המיגדר (2006), עמ' 277-326.	
חלק ב: טכנולוגיות ואנשים				
4		מי מכוון את הפיתוח הטכנולוגי?	Ihde, Don. "The designer fallacy and technological imagination." in <i>Philosophy and Design: From Engineering to Architecture</i> . Ed. Pieter E. Vermaas, Peter Kroes, Andrew Light and Steven E. Moore. Springer (2008), pp. 51-61. Carr, Nicholas. "Is Google making us stupid?." <i>Yearbook of the National Society for the Study of Education</i> 107.2 (2008): 89-94.	
5		הטלפון הנייד: אני-טכנולוגיה-עולם	אידי, דון, פוסטפנומולוגיה וטכנומדע: הרצאות מאוניברסיטת פקינג, רסלינג (2016), עמ' 87-92.	
6		ריבוי יציבויות	אידי, דון, פוסטפנומולוגיה וטכנומדע: הרצאות מאוניברסיטת פקינג, רסלינג (2016), עמ' 43-55.	
7-8		תיאוריית שחקן-רשת: ערים חכמות, פסי האטה חכמים	לאטור, ברונו, "על תיווך טכני – פילוסופיה, סוציולוגיה, גנאולוגיה", בצלאל: כתב עת לתרבות חזותית וחומרית 1 (אוגוסט 2014) http://journal.bezalel.ac.il/archive/280 פרידמן, ליאת, "אלף מישרים: מהלך אנטי-	

	ניטשיאני", תיאוריה וביקורת 19 (סתיו 2001), עמ' 231-238.			
חלק ג: טכנולוגיות, ערכים, אתיקה ופוליטיקה				
9	מחברת המשמעת לחברת הבקרה דרך האני המכומת	פוקו, מישל, לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר, רסלינג 2015, עמ' 248-280. דלז, ז'יל, "פוסט-סקריפטום על חברות הבקרה," תיאוריה וביקורת 24 (אביב 2004), עמ' 235-240.		
10	מהן טכנולוגיות דמוקרטיות	Winner, Langdon. "Do Artifacts Have Politics." in <i>The Whale and the Reactor: A Search for Limits in an Age of High Technology</i> . University of Chicago Press (1986), 19-39.		
11-12	כלי טייס בלתי מאויישים ואתיקה של טכנולוגיה	Verbeek, Peter-Paul. "Materializing Morality: Design Ethics and Technological Mediation." <i>Science Technology Human Values</i> 31.3 (2006), 361-380. Coeckelbergh, Mark. "From killer machines to doctrines and swarms, or why ethics of military robotics is not (necessarily) about robots." <i>Philosophy & Technology</i> 24.3 (2011): 269-278.		
חלק ד: דינמיקות של טכנולוגיה וחברה				
13	AR, VR : תפישת המציאות, מציאות וירטואלית, מציאות מתוגברת	בודריאר, ז'אן, סימולקרות וסימולציה, הוצאת הקיבוץ המאוחד (2007), עמ' 117.		
14	מניפסט האון-לייף	-		

הערה: הנושאים וסדר השיעורים לפי תאריך הם אופציונליים ונתונים לשינויים בהתאם להתקדמות בכיתה ואילוצים אחרים.

ביבליוגרפיה

- Carr, Nicholas. "Is Google making us stupid?." *Yearbook of the National Society for the Study of Education* 107.2 (2008): 89-94.
- Clark, Andy, & Chalmers, David. The extended mind. *Analysis*, 58.1 (1998): 7-19.
- Coeckelbergh, Mark. "From killer machines to doctrines and swarms, or why ethics of military robotics is not (necessarily) about robots." *Philosophy & Technology* 24.3 (2011): 269-

278. Feenberg, Andrew. *Transforming Technology: A Critical Theory Revisited*. Oxford University Press (2002), pp. 162-190
- Hayles, N. Katherine. *How We Became Posthuman: Virtual Bodies in Cybernetics, Literature, and Informatics*. University of Chicago Press (1999), pp. 1-24, 247-251.
- Ihde, Don. "The designer fallacy and technological imagination." in *Philosophy and Design: From Engineering to Architecture*. Ed. Pieter E. Vermaas, Peter Kroes, Andrew Light and Steven E. Moore. Springer (2008), 51-61.
- Ihde, Don. *Experimental Phenomenology: Multistabilities*. SUNY Press (2012).
- Manovich, Lev. "The poetics of augmented space." *Visual Communication* 5.2 (2006): 219-240.
- Mitcham, Carl, *Thinking through Technology: The Path between Engineering and Philosophy*, Chicago and London: The University of Chicago Press (1994), pp. 275-299.
- Ruckenstein, Minna, and Mika Pantzar. "Beyond the Quantified Self: Thematic exploration of a dataistic paradigm." *New Media & Society* (2015): 1-18.
- Stiegler, Bernard. *Technics and Time, 1: The Fault of Epimetheus* (R. Beardsworth, & G. Collins, Trans.) Stanford: Stanford University Press (1998).
- Verbeek, Peter-Paul, *What Things Do: Philosophical Reflections on Technology, Agency and Design*. University Park, PA: The Pennsylvania State University Press (2005).
- Verbeek, Peter-Paul. "Materializing Morality: Design Ethics and Technological Mediation." *Science Technology Human Values* 31.3 (2006): 361-380.
- Verbeek, Peter-Paul. *Moralizing Technology: Understanding and Designing the Morality of Things*. University of Chicago Press (2011).
- Wellner, Galit. "The quasi-face of the cell phone: Rethinking alterity and screens." *Human Studies* 37.3 (2014): 299-316.
- Winner, Langdon. "Do Artifacts Have Politics." in *The Whale and the Reactor: A Search for Limits in an Age of High Technology*. By Langdon Winner. University of Chicago Press, (1986), 19-39.

אידי, דון, פוסטפנומולוגיה וטכנומדע: הרצאות מאוניברסיטת פקינג, רסלינג (2016), עמ' 87-92, 43-55.

אפלטון פוליטיקה, פרק ז' "משל המערה"

בודריאר, ז'אן, סימולקרות וסימולציה, הוצאת הקיבוץ המאוחד (2007), עמ' 117.

דלז, ז'יל, "פוסט-סקריפטום על חברות הבקרה", "תיאוריה וביקורת" 24 (אביב 2004), 235-240.

דרידה, ז'אק, בית המרקחת של אפלטון, הוצאת הקיבוץ הארצי המאוחד (2002), עמ' 52-62.

הייזגר, מרטין, "השאלה אודות הטכנולוגיה", מתרגם אדם טננבאום, מאמרים: הישות בדרך- מן האין (מבעד לטכניקה) אל השפה, מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור, תל אביב (1999), עמ' 177-206.

הראווי, דונה, "מניפסט לסייבורג: מדע, טכנולוגיה ופמיניזם סוציאליסטי בשלהי המאה העשרים", מתרגמת מריאנה בר, ללמוד פמיניזם: מקראה - מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית, הוצאת האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ולהקדמיגדר (2006), עמ' 277-326.

וינר, נורברט, אנשים ומוחות מכונה: הקיברנטיקה והחברה, ספריית פועלים (1965), פרק 9 "שתי המהפכות התעשייתיות", עמ' 47-72.

לאטור, ברונו, "על תיווך טכני – פילוסופיה, סוציולוגיה, גנאולוגיה", בצלאל: כתב עת לתרבות חזותית וחומרית 1 (אוגוסט 2014), <http://journal.bezalel.ac.il/archive/280>.

מרקס, קרל, הקפיטל, ספריית הפועלים והוצאת הקיבוץ הארצי המאוחד/קו אדום (2011), פרק חמישי: תהליך העבודה ותהליך השערוך, עמ' 142-150.

מרקס, קרל, כתבי שחרות, ספריית הפועלים (1965), "(מתוך) האידאולוגיה הגרמנית", עמ' 234-242.
פוקו, מישל, לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר, רסלינג 2015, עמ' 248-280.

פישר, ערן, קפיטליזם בעידן התקשורת הדיגיטלית (2011), 244-261.

פרידמן, ליאת, "אלף מישרים: מהלך אנטי-ניטשיאני", תיאוריה וביקורת 19 (סתיו 2001), 231-238.